

ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ

Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015

Кафедра товарознавства та митної справи

**МИТНА СПРАВА /
CUSTOMS AFFAIRS**

**ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

Київ 2022

**Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ДТЕУ
заборонено**

Автори: Мережко Н.В., д-р. техн. наук, проф.,
Караваєв Т.А., д-р. техн. наук, проф.,
Калуга Н.В., канд. хім. наук., доц.

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри товарознавства та митної
справи 20 серпня 2022 р., протокол №1.

Рецензенти:

Золотарьов І.А., завідувач сектору митного аудиту Енергетичної
митниці Державної митної служби України

Марчук Н.Б., канд. техн. наук, доцент кафедри товарознавства та
митної справи КНТЕУ

**МИТНА СПРАВА /
CUSTOMS AFFAIRS**

**ПРОГРАМА /
COURSE SUMMARY**

Автори: МЕРЕЖКО Ніна Василівна,
КАРАВАЄВ Тарас Анатолійович,
КАЛУГА Ніна Василівна

ВСТУП

Програма дисципліни «Митна справа» призначена для студентів бакалаврату ДТЕУ денної та заочної форм навчання спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» спеціалізації «Міжнародний бізнес» та «Міжнародна торгівля».

Програму підготовлено відповідно до Стандарту вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня та відповідної освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів ДТЕУ.

Програма складається з таких розділів:

1. Мета, завдання та предмет дисципліни.
2. Передумови вивчення дисципліни як вибіркової компоненти освітньої програми.
3. Результати вивчення дисципліни.
4. Зміст дисципліни.
5. Список рекомендованих джерел.

1. МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРЕДМЕТ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення дисципліни «Митна справа» є надання теоретичних знань і набуття практичних навичок з виконання завдань у сфері митної справи під час організації та здійснення зовнішньоекономічної діяльності.

Завданням вивчення дисципліни є надання студентам ґрунтовних знань з питань організації та здійснення митного контролю та митного оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України.

Предметом дисципліни є нормативно-правові засади діяльності митних органів, тарифні та нетарифні інструменти регулювання ЗЕД, митна вартість та країна походження товарів, нарахування та справляння митних платежів, митні формальності та встановлені порядки і умови переміщення товарів через митний кордон України, запобігання та протидія контрабанді і порушенням митних правил.

2. ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ ЯК ВИБІРКОВОЇ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

знання

- державної та іноземної мови за професійним спрямуванням;
- основ правознавства (нормативно-правові документи, юридичний статус документів);

вміння

- аналізувати та застосовувати нормативно-правові акти;
- застосовувати на базовому рівні основні принципи зовнішньоекономічної діяльності.

3. РЕЗУЛЬТАТИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна «Митна справа», як обов'язкова компонента освітньої програми, забезпечує оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями і досягнення ними програмних результатів навчання за відповідною освітньо-професійною програмою:

- **«Міжнародний бізнес» (ОС бакалавр)**

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
1	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	1-20
3	Здатність навчатися та бути сучасно навченим.	1-20
8	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	1-20
12	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	1-20
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
2	Здатність використовувати базові категорії та новітні теорії, концепції, технології і методи у сфері міжнародних економічних відносин з урахуванням їх основних форм, застосовувати теоретичні знання щодо функціонування та розвитку міжнародних економічних відносин.	1-20
6	Здатність аналізувати міжнародні ринки товарів і послуг, інструменти та принципи регулювання міжнародної торгівлі.	2-4, 6-18, 20
11	Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.	2-20
12	Здатність використовувати нормативно-розпорядчі документи та довідкові матеріали при здійсненні професійної діяльності у сфері міжнародних економічних відносин.	1-20
17	<i>Знання вітчизняної і зарубіжної практики проведення зовнішньоторговельних операцій. В тому числі здатність визначати митну вартість товарів, нараховувати митні платежі.</i>	2-4, 6-19
19	<i>Розуміння організації діяльності суб'єктів міжнародної торгівлі в умовах глобалізації та регіоналізації.</i>	2-4, 6-18

<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
1	Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.	1-20
3	Використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології, програмні пакети загального і спеціального призначення.	2-4, 6, 7, 11-14, 17
7	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.	1-20
14	Розуміти і застосовувати теорії, принципи, засоби й інструменти реалізації міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин.	2, 6, 7
19	Розуміти та застосовувати чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо у сфері міжнародних економічних відносин.	1-20
26	<i>Розуміти і мати навички вітчизняної і зарубіжної практики проведення зовнішньоторговельних операцій. В тому числі здатність визначати митну вартість товарів, нараховувати митні платежі.</i>	2-4, 6-18

• **«Міжнародна торгівля» (ОС бакалавр)**

Номер в освітній програмі	Зміст компетентності	Номер теми, що розкриває зміст компетентності
<i>Загальні компетентності за освітньою програмою</i>		
3	Здатність навчатися та бути сучасно навченим.	1-20
4	Здатність планувати та управляти часом.	1-20
8	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	1-20
9	Уміння бути критичним та самокритичним.	1-20
11	Здатність працювати в команді.	1-20
12	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	1-20
<i>Фахові компетентності за освітньою програмою</i>		
4	Здатність обґрунтовувати особливості реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.	1-20
5	Здатність здійснювати комплексний аналіз та моніторинг кон'юнктури світових ринків, оцінювати зміни міжнародного середовища та вміння адаптуватися до них.	2-4, 6-18, 20

8	Здатність визначати функціональні особливості, характер, рівень та ступінь взаємозв'язків між суб'єктами міжнародних економічних відносин різного рівня та налагоджувати комунікації між ними.	1-20
11	Здатність проводити дослідження економічних явищ та процесів у міжнародній сфері з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.	2-20
16	Здатність постійно підвищувати теоретичний рівень знань, генерувати й ефективно використовувати їх в практичній діяльності.	2-4, 6-19
18	<i>Здатність аналізувати статистичну та фінансову звітність з метою визначення конкурентних позицій міжнародних бізнес-суб'єктів.</i>	2-4, 6-18
<i>Програмні результати навчання за освітньою програмою</i>		
1	Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, усвідомлюючи необхідність навчання впродовж усього життя, проявляти толерантність та готовність до інноваційних змін.	1-20
5	Володіти навичками самоаналізу (самоконтролю), бути зрозумілим для представників інших бізнес-культур та професійних груп різного рівня (з фахівцями з інших галузей знань/видів діяльності) на засадах цінування різноманітності, мультикультурності, толерантності та поваги до них.	2-4, 6, 7, 11-14, 17
7	Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.	1-20
9	Розуміти і вміти застосовувати, відповідно до інших вимог освітньої програми, сучасні теорії та методи розв'язання спеціалізованих складних задач і практичних проблем у сфері міжнародної торгівлі товарами та послугами, міжнародного руху капіталу, міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, мобільності людських ресурсів, міжнародного трансферу технологій.	2, 6, 7
11	Обґрунтовувати власну думку щодо конкретних умов реалізації форм міжнародних економічних відносин на мега-, макро-, мезо- і мікрорівнях.	1-20
18	Досліджувати економічні явища та процеси у міжнародній сфері на основі розуміння категорій, законів; виділяючи й узагальнюючи тенденції, закономірності функціонування та розвитку світового господарства з урахуванням причинно-наслідкових та просторово-часових зв'язків.	1-20
22	Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.	2-4, 6-19
24	Обґрунтовувати вибір і застосовувати інформаційно-аналітичний інструментарій, економіко-статистичні методи обчислення, складні техніки аналізу та методи моніторингу кон'юнктури світових ринків.	2-4, 6, 7, 11-14, 17
25	Презентувати результати дослідження на базі яких, розробляються рекомендації та заходи з адаптації до змін	2-20

	міжнародного середовища	
27	<i>Знати та розуміти основи статистичного обліку міжнародної торгівлі товарами та послугами, вміти використовувати національні та міжнародні класифікатори товарів та послуг при визначенні митної вартості продукції та нарахуванні на неї митних платежів.</i>	2-4, 6-18

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Державна митна політика та митна справа в Україні

Мета, завдання, зміст та предмет навчальної дисципліни «Митна справа». Терміни і поняття з питань митної справи.

Державна митна політика. Поняття та функції державної митної політики. Принципи та завдання митної політики. Інструменти та напрями митної політики. Поняття та складові митної справи. Принципи здійснення митної справи. Законодавство з питань митної справи.

Митна територія та митний кордон України. Територіальні органи Держмитслужби.

Повноваження органів влади України щодо здійснення митної справи: Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Держмитслужби. Взаємодія митних органів з іншими органами державної влади України.

Міжнародне співробітництво з питань митної справи. Взаємодія Держмитслужби з митними та іншими уповноваженими органами іноземних держав, а також з міжнародними організаціями з питань боротьби з контрабандою та порушеннями митних правил.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 1, 14

Основний: 51, 52

Додатковий: 54, 55

Інтернет-джерела: 59, 60

Тема 2. Тарифне регулювання ЗЕД в Україні

Поняття та сутність тарифного регулювання ЗЕД. Поняття та сутність мита як державного податку, що стягується з товарів при переміщенні через митний кордон України. Види мита: ввізне (імпортне), вивізне (експортне), сезонне та особливі види мита. Порядок нарахування і стягнення мита. Види ставок ввізного мита на товари (продукцію). Порядок встановлення та визначення розміру ставок мита.

Митні пільги (тарифні преференції). Встановлення спеціального преференційного митного режиму згідно з міжнародними договорами. Режим найбільшого сприяння як основа застосування пільгових ставок ввізного мита.

Звільнення від оподаткування митом. Умовне повне та часткове звільнення від оподаткування митом. Вивізне мито. Товари, які оподатковуються вивізним митом. Закони, якими визначається розмір ставок вивізного мита. Особливі види мита (антидемпінгове, компенсаційне, спеціальне): порядок встановлення та оподаткування. База оподаткування митом.

Митний тариф України: структура, ставки мита. Порядок затвердження Митного тарифу.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 2, 5, 6, 11-13, 50.

Основний: 51, 52, 53

Додатковий: 54, 55

Інтернет-джерела: 59, 60

Тема 3. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД)

Значення класифікації товарів у регулюванні зовнішньоекономічної діяльності. Міжнародна конвенція про Гармонізовану систему опису та кодування товарів: створення, структура, основні положення. Права та обов'язки країн – Договірних Сторін Конвенції. Комбінована номенклатура Європейського Співтовариства.

Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТЗЕД) як основа митного тарифу. Структура УКТЗЕД. Принципи класифікації товарів в УКТЗЕД. Рівні та критерії деталізації товарів в УКТЗЕД. Основні класифікаційні ознаки товарів: матеріал виготовлення, ступінь обробки, функціональне призначення. Структура десятизначного коду в УКТЗЕД. Розділові знаки, які застосовуються в текстовому описі товарних угруповань (позицій, підпозицій, категорій, підкатегорій). Застосування дефісної системи в товарній номенклатурі.

Правила інтерпретації класифікації товарів в Гармонізованій системі опису та кодування товарів та в УКТЗЕД. Зміст правил класифікації товарів та послідовність їх використання. Функції приміток до розділів, груп та товарних позицій.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 5, 6, 40.

Основний: 51, 52.

Додатковий: 58.

Інтернет-джерела: 59, 60.

Тема 4. Застосування нетарифних інструментів регулювання в митній справі

Сутність інструментів нетарифного регулювання, які застосовуються в митній справі України. Ліцензування експорту та імпорту товарів. Види та порядок видачі ліцензій. Квотування експорту та імпорту товарів.

Заборони та обмеження на переміщення товарів через митний кордон України. Заходи органів виконавчої влади з надання дозвільних документів на здійснення суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності експорту (імпорту) окремих видів товарів без встановлення кількісних обмежень по обсягах товарів.

Заходи офіційного контролю. Проведення ветеринарно-санітарного, фітосанітарного та державного контролю за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин в пунктах пропуску через державний кордон України та в митницях призначення.

Взаємодія між декларантами, митними органами та іншими державними органами з використанням принципу «єдиного вікна».

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 18, 22, 23, 28, 48-50

Основний: 51, 52

Додатковий: 54, 55

Інтернет-джерела: 59-62

Тема 5. Зовнішньоекономічний договір (контракт)

Зовнішньоекономічний договір (контракт) як основний документ зовнішньоторговельної операції. Вимоги до зовнішньоекономічних договорів, їх структура. Основні розділи (пункти) зовнішньоекономічних договорів: назва, номер, преамбула, предмет, кількість та якість товарів, базові умови постачання, ціна та загальна вартість товарів, умови платежів, умови здавання (приймання), упакування та маркування товарів, форс-мажорні обставини, санкції та рекламації, юридичні адреси, поштові та платіжні реквізити сторін. Зміст та наповнення основних розділів договорів.

Види зовнішньоекономічних договорів: купівлі-продажу, бартерний, лізингові, перероблення давальницької сировини, агентські, брокерські та ін. Характеристика та застосування зовнішньоекономічних договорів (контрактів) при здійсненні ЗЕД.

Зовнішньоекономічний договір (контракт) як основний документ під час митного контролю та митного оформлення товарів.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 8, 39.

Основний: 51, 52

Додатковий: 56.

Інтернет-джерела: 61, 62.

Тема 6. Митна вартість товарів

Митна вартість товарів як основа нарахування митних платежів. Цілі використання відомостей про митну вартість товарів. Основний та другорядні методи визначення митної вартості товарів, які ввозяться на

митну територію України відповідно до митного режиму імпорту. Визначення митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України в митних режимах, відмінних від митного режиму імпорту. Заявлення митної вартості товарів.

Застосування базових умов поставок згідно з Incoterms 2020 при визначенні митної вартості товарів.

Декларування митної вартості товарів. Правила та порядок заповнення декларації митної вартості. Контроль правильності визначення митної вартості товарів.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 41

Основний: 51-53

Додатковий: 54, 55

Інтернет-джерела: 59 - 62

Тема 7. Митні платежі

Митні платежі, що нараховуються і стягуються при переміщенні суб'єктами ЗЕД товарів (продукції) через митний кордон України.

Ввізне та вивізне мито як основні види мита. Основа нарахування митних платежів. Адвалерні, специфічні та комбіновані ставки мита. Нарахування суми мита за різними ставками.

Акцизний податок із ввезених на митну територію України підакцизних товарів (продукції). Порядок нарахування і стягнення акцизного податку. Підакцизні товари, ставки акцизного податку. Порядок використання марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів.

Податок на додану вартість із ввезених на митну територію України товарів (продукції). Ставки податку на додану вартість. Порядок нарахування ПДВ залежно від обкладення товарів митом та акцизним податком.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 3, 7, 33, 37

Основний: 51, 52

Додатковий: 54

Інтернет-джерела: 59, 61, 62

Тема 8. Країна походження товару

Визначення країни походження товару: мета, застосування у митних цілях. Документи, що підтверджують країну походження товару.

Критерії достатньої переробки товару. Товари, які вважаються повністю виробленими у даній країні. Підтвердження країни походження товару.

Сертифікати про походження товару: форми А, СТ-1, EUR.1, EUR-MED, загальної форми. Сутність декларації-інвойс. Органи, уповноважені видавати сертифікати про походження товару.

Підстави для відмови у випуску товару. Додаткові положення щодо визначення країни походження товару.

Верифікація сертифікатів про походження товарів з України. Надання зразків товарів та документації при здійсненні верифікації сертифікатів про походження товарів з України.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 4, 33

Основний: 51-53

Додатковий: 54

Інтернет-джерела: 59-62

Тема 9. Загальні положення щодо митних режимів

Поняття митного режиму. Види митних режимів: імпорт (випуск для вільного обігу), реімпорт, експорт (остаточне вивезення), реекспорт, транзит, тимчасове ввезення, тимчасове вивезення, митний склад, вільна митна зона, безмитна торгівля, переробка на митній території, переробка за межами митної території, знищення або руйнування, відмова на користь держави.

Регулювання питань, пов'язаних із застосуванням митних режимів. Митний статус товарів, що поміщуються у митний режим. Вибір та зміна митного режиму.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 3, 33, 35

Основний: 51-53

Додатковий: 54, 55

Інтернет-джерела: 59, 60

Тема 10. Застосування митних режимів

Умови переміщення товарів у режимах імпорту, реімпорту, експорту, реекспорту; митний статус товарів, що поміщуються у ці режими. Поняття та умови переміщення товарів у митному режимі транзиту.

Забезпечення ідентифікації товарів, поміщених в митні режими реімпорту та реекспорту. Умови поміщення товарів у режими тимчасового ввезення, тимчасового вивезення. Розпорядження товарами, щодо яких закінчилися строки тимчасового ввезення (вивезення). Умови поміщення товарів в митний режим митного складу.

Поняття знищення або руйнування та відмова на користь держави. Перелік товарів, що не можуть бути поміщені у митний режим відмови на

користь держави. Витрати на знищення товарів. Відходи, що утворилися внаслідок знищення або руйнування товарів.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 3, 29, 33, 35

Основний: 51-53

Додатковий: 54, 55

Інтернет-джерела: 59, 60

Тема 11. Загальні положення щодо митного оформлення товарів

Поняття та мета митного оформлення. Місце і час здійснення митного оформлення. Початок митного оформлення. Присутність декларантів або уповноважених ними осіб, громадян під час митного оформлення. Спрощений порядок митного оформлення. Митне оформлення товарів, що переміщуються через митний кордон України у складі вантажів.

Митні експертизи: мета, завдання, особливості проведення. Взяття проб та зразків товарів для проведення дослідження (експертизи). Використання результатів митної експертизи при митному оформленні. Залучення спеціалістів та експертів для участі у здійсненні митного оформлення.

Мова документів, які подаються для здійснення митного контролю та митного оформлення. Відмова у митному оформленні та обов'язки органу доходів і зборів щодо роз'яснення вимог, виконання яких забезпечує можливість митного оформлення. Завершення митного оформлення.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 16, 32-34

Основний: 51, 52, 53

Додатковий: 54, 57

Інтернет-джерела: 59, 60

Тема 12. Декларування товарів

Процедура декларування. Місце та строки декларування. Перелік відомостей, що підлягають внесенню до митних декларацій. Декларанти, їх обов'язки, права та відповідальність.

Форми, місце та строки декларування. Строки подання митної декларації. Декларування товарів, які належать суб'єктам ЗЕД.

Особливості електронного декларування товарів. Взаємодія декларантів з митними органами при електронному декларуванні. Застосування електронного цифрового підпису при електронному декларуванні.

Помилки у митній декларації. Зміна, відкликання та визнання митної декларації недійсною.

Прийняття митної декларації митним органом. Відмова митного органу в прийнятті митної декларації.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 16, 32-34

Основний: 51-53

Додатковий: 54-55

Інтернет-джерела: 59-62

Тема 13. Поняття, форми та типи митних декларацій

Міжнародні стандарти формату митних декларацій. Використання бланків єдиного адміністративного документу (ЄАД).

Форми митної декларації: основна форма митної декларації (форма МД-2), додаткові аркуші до форми МД-2 (форма МД-3), доповнення до форми МД-2 (форма МД-6), специфікація (форма МД-8).

Митна декларація, заповнена у звичайному порядку. Попередня митна декларація. Особливості випуску товарів відповідно до заявленого митного режиму за попередньою митною декларацією.

Тимчасова митна декларація. Умови застосування періодичної митної декларації. Додаткова декларація та терміни її подання.

Сутність спрощеної митної декларації та особливості її застосування.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 16, 32-34

Основний: 51-53

Додатковий: 54

Інтернет-джерела: 59, 60

Тема 14. Порядок заповнення митної декларації

Нормативно-правова база, що регулює порядок заповнення митних декларацій. Правила заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа форм МД-2, МД-3, МД-6, МД-8. Перелік відомостей, що підлягають внесенню до митних декларацій.

Особливості заповнення граф митних декларацій, в яких зазначаються відомості про відправника, одержувача, декларанта. Відображення в митній декларації відомостей про транспортні засоби, якими товари переміщуються через митний кордон України. Формат внесення відомостей про товаросупровідні документи, які є підставою для здійснення митного оформлення. Порядок заповнення граф митної декларації, в яких декларуються умови поставки, країна походження, митна вартість та митні платежі.

Застосування спеціалізованого програмного забезпечення для заповнення митних декларацій QD Pro або MD Office.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 8, 15, 16, 32-34

Основний: 51, 52

Додатковий: 54

Інтернет-джерела: 59-62

Тема 15. Організація митного контролю

Сутність та мета митного контролю. Загальні принципи здійснення митного контролю. Форми проведення митного контролю. Тривалість перебування товарів і транспортних засобів комерційного призначення під митним контролем. Строки пред'явлення органу доходів і зборів товарів, транспортних засобів комерційного призначення, що переміщуються через митний кордон України.

Операції, які можуть проводитися з товарами під митним контролем.

Проведення спільного митного контролю з митними органами суміжних держав.

Проведення форм митного контролю: подання документів, необхідних для здійснення митного контролю; огляд, переогляд товарів, транспортних засобів комерційного призначення, ручної поклажі, багажу; особистий огляд; усне опитування громадян та посадових осіб підприємств; ідентифікація товарів, транспортних засобів комерційного призначення; проведення документальних перевірок дотримання вимог законодавства України з питань державної митної справи; направлення запитів до інших державних органів, установ та організацій, уповноважених органів іноземних держав для встановлення автентичності документів, поданих органу Держмитслужби; пост-митний контроль.

Постановка суб'єктів ЗЕД на облік в органах доходів і зборів з питань митної справи.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 1, 17, 20, 33

Основний: 51, 52

Додатковий: 54

Інтернет-джерела: 59, 60

Тема 16. Здійснення митного контролю

Документи та відомості, необхідні для здійснення митного контролю товарів, що переміщуються різними видами транспорту. Зона митного контролю: призначення, функції. Місця розташування зон митного

контролю. Порядок створення зон митного контролю та розміщення в них споруд і об'єктів.

Технологічні схеми митного контролю товарів суб'єктів ЗЕД під час ввезення і вивезення різними видами транспорту. Взаємодія органів Держмитслужби з державними органами, що здійснюють інші види контролю (крім митного) під час переміщення товарів через митний кордон України.

Особливі процедури здійснення митного контролю. Звільнення від митного огляду. Доступ посадових осіб органів Держмитслужби на територію чи у приміщення підприємства. Використання для здійснення митного контролю технічних та спеціальних засобів і службових собак.

Митні експертизи: мета, завдання, особливості проведення. Використання результатів митної експертизи при митному оформленні. Залучення спеціалістів та експертів для участі у здійсненні митного контролю. Перевірка та застосування митних забезпечень при здійсненні митного контролю.

Застосування системи управління ризиками при здійсненні митного контролю. Вибірковість митного контролю підставі результатів застосування системи управління ризиками.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 1, 17, 19, 20, 22

Основний: 51, 52

Додатковий: 54, 58

Інтернет-джерела: 59, 60

Тема 17. Митне оформлення товарів, що належать суб'єктам ЗЕД згідно з електронною митною декларацією

Загальні положення щодо виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації. Документи, що застосовуються при виконанні митних формальностей згідно з електронною митною декларацією (ЕМД). Подання митної декларації. Митне оформлення товарів згідно з ЕМД, заповненою у звичайному порядку, попередньою, тимчасовою, періодичною та додатковою ЕМД. Етапи виконання митних формальностей.

Технологічні схеми митного контролю і митного оформлення товарів суб'єктів ЗЕД під час ввезення і вивезення різними видами транспорту. Порядок митного оформлення та пропуску через митний кордон товарів і предметів, які підлягають ветеринарно-санітарному, фітосанітарному та державному контролю за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин в пунктах пропуску через державний кордон України та в митницях призначення. Взаємодія між декларантами, митними

органами та іншими державними органами за механізмом «єдиного вікна» при митному оформленні.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 16, 31, 35, 37, 38

Основний: 51-53

Додатковий: 54

Інтернет-джерела: 59-62

Тема 18. Митні формальності при переміщенні товарів різними видами транспорту

Загальні положення щодо умов та порядку переміщення і пропуску товарів через митний кордон України. Засоби переміщення товарів: авіаційний, водний, автомобільний, залізничний, трубопровідний види транспорту та лінії електропередачі, а також змішані (комбіновані) перевезення.

Способи переміщення товарів: вантажні відправлення, супроводжуваний багаж, несупроводжуваний багаж, ручна поклажа, міжнародні поштові відправлення, міжнародні експрес-відправлення.

Митні формальності при переміщенні товарів різними видами транспорту. Митні формальності на морському і річковому, залізничному, автомобільному та авіатранспорті. Митні формальності щодо припасів. Митні формальності на трубопровідному транспорті та лініях електропередачі. Переміщення (пересилання) товарів через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 16, 31, 35, 37, 38

Основний: 51, 52

Додатковий: 54

Інтернет-джерела: 59, 60

Тема 19. Пропуск та оподаткування товарів громадян

Порядок здійснення митного контролю, оформлення та пропуску через митний кордон товарів і предметів, що належать громадянам, у тому числі і тих, що переміщуються в несупроводжуваному багажі. Декларування товарів і предметів, що належать громадянам. Форма декларації для громадян. Відомості, що зазначаються громадянами у митній декларації. Предмети та товари, що підлягають обов'язковому письмовому декларуванню. Предмети, віднесені до особистих речей громадян.

Порядок здійснення митного контролю, оформлення та пропуску валюти та цінностей. Двоканальна система: зелений коридор та червоний коридор. Порядок здійснення митного контролю та митного оформлення транспортних засобів, які належать громадянам.

Особливості нарахування і стягнення митних платежів на товари, що переміщуються громадянами. Предмети та товари, що звільняються від

оподаткування при ввезенні громадянами в Україну. Порядок прийняття на зберігання предметів, валюти та цінностей, які не пропущені митницею. Порядок застосування уніфікованої митної квитанції МД-1 для нарахування та сплати митних платежів з фізичних осіб; прийняття митницею на зберігання товарів, валюти, цінностей; справляння грошової застави.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 6, 7, 21, 42-47

Основний: 51, 52

Додатковий: 54

Інтернет-джерела: 59-62

Тема 20. Запобігання і протидія контрабанді та порушенням митних правил

Поняття контрабанди. Заходи щодо запобігання контрабанді. Порядок проведення контрольної поставки наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів. Переміщення товарів під негласним контролем. Відповідальність за контрабанду.

Поняття порушення митних правил (ПМП). Особливості відповідальності за ПМП. Види адміністративних стягнень за ПМП: попередження, штраф, конфіскація. Забезпечення законності в разі застосування стягнень до порушників митних правил.

Види ПМП та відповідальність за них. Порушення режиму зони митного контролю. Неправомірні операції з товарами, митне оформлення яких не закінчено, або з товарами, що перебувають на тимчасовому зберіганні під митним контролем. Недоставлення товарів, транспортних засобів комерційного призначення та документів до органу Держмитслужби, видача їх без дозволу органу Держмитслужби або втрата.

Порушення порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю. Недекларування товарів, транспортних засобів комерційного призначення. Пересилання через митний кордон України у міжнародних поштових та експрес-відправленнях товарів, заборонених до такого пересилання.

Порушення порядку зберігання товарів на митних складах та здійснення операцій із цими товарами. Переміщення товарів через митний кордон України з порушенням прав інтелектуальної власності та ін.

Список рекомендованих джерел:

Нормативно-правові акти: 10, 25, 26

Основний: 51, 52

Додатковий: 54

Інтернет-джерела: 59, 60

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти

1. Про спрощення і гармонізацію митних процедур (Киотська конвенція) : Міжнародна конвенція від 18.05.1973 р. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_643.

2. Про Гармонізовану систему опису та кодування товарів: Міжнародна конвенція від 14.06.1983 р. – Режим доступу : http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_079.

3. Стамбульська Конвенція про тимчасове ввезення: Міжнародна конвенція від 26.06.1990 р. – Режим доступу : http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_472.

4. Угода про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

5. Про приєднання України до Міжнародної конвенції про Гармонізовану систему опису та кодування товарів: Указ Президент України від 17.05.2002 № 466/2002. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/466/2002>.

6. Про Митний тариф України : Закон України від 19.09.2013 № 584-VII (зі змінами). – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/584-18> .

7. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 № 2755-VI (зі змінами). – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

8. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 № 959-XII (зі змінами). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.

9. Про лікарські засоби : Закон України від 04.04.1996 р. №123/96-ВР (зі змінами). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/123/96-вр>.

10. Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори : Закон України від 15.02.1995 р. №60/95-ВР (зі змінами). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/60/95-вр>.

11. Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну : Закон України від 22.12.1998 р. №332-XIV (зі змінами). – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/332-14>.

12. Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту : Закон України від 22.12.1998 р. №330-XIV (зі змінами). – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/330-14>.

13. Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту: Закон України від 22.12.1998 р. №331-XIV (зі змінами). – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/331-14>.

14. Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. №227. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-п>.

15. Про утворення територіальних органів Державної митної служби України: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.10.2019 № 858. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-2019-п>.

16. Питання, пов'язані із застосуванням митних декларацій: Постанова Кабміну України від 21.05.2012 р. № 450 (зі змінами). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/450-2012-п>.

17. Питання пропуску через державний кордон осіб, автомобільних, водних, залізничних та повітряних транспортних засобів перевізників і товарів, що переміщуються ними : Постанова Кабміну України від 21.05.2012 р. № 451 (зі змінами). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/451-2012-п>.

18. Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин : Закон України від 18.05.2017 р. №2042-VIII (зі змінами). – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2042-8>.

19. Про затвердження вичерпного переліку підстав, за наявності яких може проводитись огляд (переогляд) товарів, транспортних засобів комерційного призначення митними органами України : Постанова Кабміну України від 23.05.12 №467. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/467-2012-П>.

20. Про затвердження переліку пунктів пропуску через державний кордон, в яких здійснюється переміщення товарів через митний кордон України : Постанова Кабміну України від 21.05.2012 р. N 435 (зі змінами). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/435-2012-п>.

21. Про затвердження переліку товарів, вивезення (пересилання) яких громадянами за межі митної території України не допускається : Постанова Кабміну України від 28.05.2012 № 468. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/baneryi/mitne-oformlennya/vijdjayuchim-v-ukrainu/normativno-pravovi-akti-ukraini-z-pit/62467.html>.

22. Деякі питання проведення заходів офіційного контролю товарів, що ввозяться на митну територію України (у тому числі з метою транзиту): Постанова Кабміну України від 24.10.2018 №960. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/960-2018-п>.

23. Про карантин рослин : Закон України від 30.07.1993 р. №3348-XII (зі змінами). – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3348-12>.

24. Про затвердження Порядку ведення Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України: Постанова Кабміну

України від 21.05.2012 р. № 428. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/428-2012-п>.

25. Про затвердження переліку наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів : Постанова Кабміну України від 06.05.2000 № 700. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/770-2000>.

26. Про затвердження Порядку зберігання вилучених під час здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення речей і документів: Постанова Кабміну України від 16.01.2012 р. №17. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/17-2012-п>.

27. Про затвердження переліку товарів, які не можуть бути поміщені у митний режим відмови на користь держави : Постанова Кабміну України від 21.05.2012 р. №427. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/427-2012-п>.

28. Про затвердження переліків товарів, експорт та імпорт яких підлягає ліцензуванню, та квот на 2020 рік : Постанова Кабміну України від 24.12.2019 р. №1109. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1109-2019-п>.

29. Про затвердження Порядку реалізації товарів на митних аукціонах, редукаціях та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України: Постанова Кабміну України від 04.12.2019 № 1050. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1050-2019-п#n11>.

30. Про затвердження Порядку роботи складу митниці ДФС: Наказ Мінфіну від 30.05.2012 № 627. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1097-12#n19>.

31. Про затвердження Порядку виконання митних формальностей при здійсненні митного оформлення товарів із застосуванням митної декларації на бланку єдиного адміністративного документа: Наказ Мінфіну України від 30.05.2012 р. №631 (зі змінами). – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/62400.html>.

32. Про затвердження Порядку заповнення митних декларацій на бланку єдиного адміністративного документа : Наказ Мінфіну України від 30.05.2012 р. №651. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1372-12>.

33. Про затвердження відомчих класифікаторів інформації з питань державної митної справи, які використовуються у процесі оформлення митних декларацій : Наказ Мінфіну України від 20.09.2012 р. №1011. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/62422.html>.

34. Про затвердження Класифікатора Державної митної служби України, її територіальних органів та їх структурних підрозділів: Наказ Міністерства фінансів України від 26.11.2019 №495– Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/>.

35. Про виконання митних формальностей відповідно до заявленого митного режиму: Наказ Мінфіну України від 31.05.2012 р. №657 (зі змінами). – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/62415.html>.

36. Про затвердження Порядку справляння митних платежів при ввезенні на митну територію України товарів громадянами: Наказ Мінфіну України від 22.05.2012 р. №581. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0916-12>.

37. Про затвердження Порядку справляння плати за виконання митних формальностей митними органами поза місцем розташування митних органів або поза робочим часом, установленим для них: Наказ Мінфіну України від 28.05.2012 р. №610. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0955-12>.

38. Про митні формальності на трубопровідному транспорті та лініях електропередачі : Наказ Міністерства фінансів України від 30.05.2012 N 629 (зі змінами). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1036-12>.

39. Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів): Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 06.09.2001 р. № 201. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0833-01>.

40. Про затвердження Пояснень до Української класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності: Наказ ДФС України від 09.06.2015 р. № 401. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/zakonodavstvo/mitne-zakonodavstvo/nakazi/63754.html>.

41. Про затвердження Форми декларації митної вартості та Правил її заповнення : Наказ Мінфіну України від 24.05.2012 р. №599. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0984-12>.

42. Про затвердження Порядку застосування уніфікованої митної квитанції МД-1 : Наказ Держмитслужби України від 04.01.2005 р. № 1 (зі змінами). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0066-05>.

43. Про затвердження Порядку заповнення митної декларації для письмового декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами для особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних з провадженням підприємницької діяльності : Наказ Мінфіну України від 28.05.2012 №614. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1014-12>

44. Про обсяги та порядок ввезення громадянами на митну територію України харчових продуктів для власного споживання : Наказ Міністерства фінансів України від 21.05.2012 №434. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/baneryi/mitne-oformlennya/vijdjayuchim-v-ukrainu/normativno-pravovi-akti-ukraini-z-pit/62444.html>

45. Про порядок вивезення (пересилання) за межі митної території України громадянами дорогоцінних металів (за винятком банківських

металів, пам'ятних та ювілейних монет України із дорогоцінних металів), дорогоцінного каміння та виробів із них, а також культурних цінностей з метою їх відчуження : Постанова КМ України від 21.05.2012 №448. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/baneryi/mitne-oformlennya/vijdjayuchim-v-ukrainu/normativno-pravovi-akti-ukraini-z-pit/62450.html>.

46. Про затвердження форми митної декларації для письмового декларування товарів, що переміщуються через митний кордон України громадянами для особистих, сімейних та інших потреб, не пов'язаних з провадженням підприємницької діяльності : Наказ Міністерства фінансів України від 21.05.2012 №431. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/baneryi/mitne-oformlennya/vijdjayuchim-v-ukrainu/normativno-pravovi-akti-ukraini-z-pit/62442.html>.

47. Про затвердження Правил митного контролю та митного оформлення транспортних засобів, що переміщуються громадянами через митний кордон України : Наказ Держмитслужби України від 17.11.2005 № 1118. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/baneryi/mitne-oformlennya/vijdjayuchim-v-ukrainu/normativno-pravovi-akti-ukraini-z-pit/62577.html>.

48. Про затвердження нормативно-правових актів щодо ліцензування імпорту товарів та внесення змін до Порядку розгляду заявок на видачу ліцензій у сфері нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Міністерстві економічного розвитку і торгівлі України : Наказ Мінекономіки України від 14.09.2007 № 302 (зі змінами). – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z1100-07>

49. Про затвердження Вимог щодо ввезення (пересилання) на митну територію України живих тварин та їхнього репродуктивного матеріалу, харчових продуктів тваринного походження, кормів, сіна, соломи, а також побічних продуктів тваринного походження та продуктів їх оброблення, переробки: Наказ Мінагрополітики України від 16.11.2018 р. № 553. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0346-19>.

50. Про затвердження переліку товарів (у тому числі лікарських засобів, медичних виробів та/або медичного обладнання), необхідних для виконання заходів, спрямованих на запобігання виникненню і поширенню, локалізацію та ліквідацію спалахів, епідемій та пандемій гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, які звільняються від сплати ввізного мита та операції з ввезення яких на митну територію України та/або операції з постачання яких на митній території України звільняються від оподаткування податком на додану вартість : Постанова КМУ від 20.03.2020 р. N 224. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/224-2020-п>.

Основний

51. Митний кодекс України : Закон України від 13.03.2012 №4495-VI (зі змінами). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.

52. Митна справа : підручник / Н.В. Мережко, П.В. Пашко, О.В. Рождественський ; за ред. П.В. Пашка. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2016. – 572 с. (Серія «Митна справа»).

53. Експертиза та митне оформлення товарів : навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти / А.А. Мазаракі, Н.В. Мережко, Н.В. Калуга, Т.М. Коломієць, Т.А. Караваєв, В.В. Осієвська, С.В. Галько; за заг. ред. А.А. Мазаракі. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. — 368 с. (Серія «Митна справа»).

Додатковий

54. Митна справа : підруч. / [А. І. Крисоватий, С. Д. Герчаківський, О. Б. Дем'янюк та ін.] ; за ред. А. І. Крисоватого. – Тернопіль : ВПЦ «Екон. думка ТНЕУ», 2014. – 540. с. – Режим доступу: [http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/24587/1/Митна% 20справа.pdf](http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/24587/1/Митна%20справа.pdf).

55. Кузьмін О.Є. Митна справа: навч. посібник-практикум / О.Є.Кузьмін, О.Г.Мельник та інші. За заг. ред. проф. О.Є. Кузьміна. -Київ: Каравела, 2014. - 232с.

56. Мережко Н. Інститут уповноваженого економічного оператора в Україні / Н.Мережко, Н. Калуга, А. Очерет // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2016. – №2. – С. 5-15.

57. Мережко Н. Подолання бар'єрів у міжнародній торгівлі через спрощення митних процедур / Н. Мережко, Н. Калуга, Т. Караваєв // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2018. – №3. – С. 5–20.

58. Галько С. В., Терещенко С. С. Управління ризиками під час митного контролю товарів // Товари і ринки. –2011.– №1. – С. 43 –49.

Інтернет-ресурси:

59. Офіційний сайт Державної митної служби України. — Режим доступу : [http:// customs.gov.ua](http://customs.gov.ua) .

60. Офіційний сайт Верховної Ради України (Законодавство України). – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>.

61. НТФ «Интес». Інформаційно-аналітичне забезпечення ЗЕД. — Режим доступу : www.qdpro.com.ua.

62. ТОВ НВО «Поверхность МД». Комплекс програм по митному законодавству України. – Режим доступу: <https://www.mdoffice.com.ua/ru/amain.html>.

*Примітка: курсивом зазначені джерела, наявні в бібліотеці ДТЕУ.